

HELLE HELLE

HAFNI KERTOON

wsoy

Suomentanut Outi Menna

HELLE HELLE

Hafni kertoo

SUOMENTANUT OUTI MENNA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Pohjoismaiden
ministerineuvosto on
tukenut tämän teoksen
suomentamista

Suomentaja kiittää Taiteen keskustoimikuntaa saamastaan tuesta.

Ensimmäinen painos

Tanskankielinen alkuteos

Hafni fortæller

Copyright © 2023 Hafni fortæller, Helle Helle
and Gutkind forlag A/S, København

Published by agreement with Winje Agency AS, Norway
Suomenkielinen laitos © Outi Menna ja WSOY 2026

ISBN 978-951-0-52232-5

Painettu EU:ssa

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@wsoy.fi

MIX

Paperi | Tukee
vastuullista metsänhoitoa

FSC® C021394

että aikoo erota. Hän on levähdyspaikalla Ringen lähistöllä. Vastapäätä tien toisella puolella on pelto ja hautakumpu. Hautakummulla voisi käväistä, ellei pelto ole liian märkä ja upottava. Pyökki on puhjennut lehteen, luonto vihannoipi ja lintuin laulu soipi. Milloin puhuimmekaan viimeksi? hän sanoo, joskus kolme-toista vuotta sitten kai. Juuri ennen vuosituhannen vaihdetta. Joten nyt on korkea aika.

Hänellä on yllään satiinijakku ja mokkanahkaiset housut, jalassa loaferit. Asu on Sønderborgista hapsuhiuvia myöten. Vähän eri maata kuin fleecehaalari, jota hän yleensä käyttää. Ohut poninhäntä, iän myötä roikahtaneet silmäluomet. Hän ei ole enää yhdeksäntoista, kukaan ei ole enää yhdeksäntoista. Hän on ollut yhdeksäntoista vuosikymmenet ja muistellut huoneita, joissa oli oma keittiö ja kylppäri, kynnysmattoja, Margrethe-kulhoja, kulmikkaita mustia lautasia. Ja

varastohylly, josta hän sahasi puolet pois. Hyllyn täytteeksi hankittuja kirjoja, lauantaiaamupäiviä, Irmasta ostettuja englantilaisia muffineja. Telkkarinkatselua bamburullaverhot kiinni, etteivät lupatarkastajat näkisi. Muffinit leivottiin oikeaan voihin. Hän saattoi seistä peilin edessä ja katsoa solisluitaan ja hoikkia reisiään, myöhemmin tuli pömppömaha. Hän sanoo: Sinulle tuskin on käynyt niin.

Petolintu syöksyy. Petolinnut ovat hänestä pelottavia, hän on suoriutunut siitä, että kävi kääntymässä syvällä metsän siimeksessä. Lippikseen voi piirtää silmät ja panna sen päähän väärinpäin, tämä on yleistä tietoa. Hän pahoittelee, että unohti puhua luuriin.

Ei kannata panna kaikkia rahoja heti ensimmäiseen yhteiseen kotiin, Hafni sanoo, varsinkaan sellaiseen, jossa on huono pohjaratkaisu. Hän muistaa maanneensa silmät auki koko yön ennen käsirahan maksamista. Hänen olisi pitänyt saada vastattua painokkaasti ei, myös kosintaan. Se tapahtui jalkakäytävällä Imperialin edessä. He menivät epähuomiossa katsomaan Alien 3:n, mikä kaamea määrä limaa. Koko elokuvan ajan hän pyöritteli kyllä-vastaustaan, joka oli pikemminkin no joo.

Yleensä hän painaa kätensä konepellille ennen kuin istuu autoon, vaikka ajomatkaa olisi vain pari kilometriä, ja lausuu pienen rukouksen. Noin viimeiseen neljään viikkoon hän ei ole kuitenkaan muistanut sitä. Hänellä on ollut muuta ajateltavaa. Hän pahoittelee töksähtäviä lauseitaan, tästä eteenpäin siihen tulee muutos.

Mutta siis joka tapauksessa osapuilleen niin kauan kuin hän muistaa, ainakin siitä asti kun hankki oman auton, hän on haaveillut lähtevänsä tälle, mitenhän sitä kuvailisi, voileipämatkalle Frederikssundista Roskilden, Ringstedin, Korsørin, Nyborgin, Svendborgin, Faaborgin ja Bøjden-Fynshavnin kautta Gråsteniin notkuvan, eteläjyllantilaisen pitopöydän ääreen nauttimaan sen seitsemän sortin kakuista. Kaikki on suunniteltu etukäteen lounasravintoloita ja yöpymispaikkoja sekä matkan varren tärkeitä nähtävyyksiä myöten. Hagbards Høj, Trelleborg, Broholm, Svanninge Bakker. Tanskan maantiekartan ja muistikirjan kera sohvalla pitkinä unettomina iltoina Big Brotheria katsellen. Hän muistaa selvästi Jillin ja Pilin. Herman Bangin synnyinkodin Asserballessa.

Hän sanoo: Anteeksi tämä tauoton höpötys. Hän näkee naisen, joka kävelee maantiellä kastelukannu

kädessään, kääntyy pihaan ja palaa tyhjin käsin takaisin. Hafni ajattelee omia musta- ja punaherukoitaan, voikohan muutossa ottaa mukaan marjapensaat? Pienen pistokkaan koristeomenapuusta. Urheilusukat puristavat pohkeita, hänen on ollut joka ilta pakko riisua ne heti ensi töikseen, niistä jää punaiset raidat, joiden yläpuolelta iho pullottaa.

Pellolle ajaa traktori. Myös lokkeja näkyy paljon.

Hafni sanoo: En halua enää olla minä.

Haluan uudistua.

En tiedä, miten uudistuisin.

Hän lähti kotoa tiistaiamupäivänä. Matkakassi oli odottanut ruokapöydällä täysin näkössä, kun kerta selityksiä ei enää tarvittu. Hän oli kuitenkin jättänyt lapun, »viivyn pitkään». Hagerupin kohdalla hartiat rentoutuivat ja kasvoille pyrki hymy. Se tuli aivan itsestään, hän ei yrittänyt tietoisesti vääntää yhä helpommin roikahtavia suupieliään ylöspäin. Ajan hammas, otsan pigmenttiläiskät. Kunpa hän olisi teininä tajunnut käyttää aurinkorasvaa sen sijaan, että käreksi itseään jokaisella pienelläkin nurmiläntillä.

Hän ajeli kapeita maanteitä maalaistalojen, maatalojen ja lampien ohi. Pysähtyi yhteen pikkupaikkaan syömään sämpylän. Reissu ilman minkäänlaisia sääntöjä. Parempi puolisko ties missä huitelemassa. Hän sanoo: Pakko myöntää, että usein mieheni lähtiessä pyörällä Sillebro Ådaliin saatoinkin seistä keittiön ikkunassa ja toivoa, että hän jäisi sille tielleen.

Matka kulki Østrup Holmen, Nybøllen ja Ågerupin kautta. Roskildessa löytyi vapaa parkkiruutu Sankt Ols Gadelta, suoraan Hotel Prindsenin takaa. Hafni vaihtoi tennarit korkkareihin ja kipitti hotelliin. Vastaanotto-virkailija antoi hänelle huoneen, josta kuulemma avautui näkymä juuri kunnostetulle pysäköintialueelle, mutta huone olisi valmis vasta kahdelta iltapäivällä. Hän jäi seisomaan kassi kädessään, ja kenties hänen naamalle liimautuneen hymynsä takia mies heltyi ja sanoi katsovansa, mitä voisi tehdä. Niin hän pääsi kolmanteen kerrokseen huoneeseen, josta näki pääkadun ja vaaterekkien ympärillä parveilevan väenpaljouden juuri niin kuin hän oli toivonutkin. Hän potkaisi kengät jalasta ja kiipesi ikkunalaudalle. Siinä hän sitten istuskeli hyvän aikaa. Varautuneena siihen, ettei huoneessa ollut minibaaria, hän oli ottanut mukaan valkoviinin ja kylmäkalleja. Vaikka sinänsä viini meni kyllä alas myös huoneenlämpöisenä. Sipsipussi, suolattuja manteleita. Hän avasi television, hänellä oli jo huutava nälkä. Mutta pöytävaraus oli vasta reilun tunnin kuluttua.

Hän poistui huoneestaan ja pujahti Matasmyymälään. Hän osti kaksi kompaktia luomiväriä sekä laventelintuoksuisen vartaloöljyn. Huoneeseen palattuaan hän seiso i pitkään suihkussa ihan siitä

ilosta, ettei hänen tarvinnut kuivata jälkiään. Kauttaaltaan öljyttynä hän yritti vetää housut jalkaan, mutta eihän se onnistunut. Housujen sijaan hän valitsi kietaisumekon.

Sitten kuitenkin ulkona Stændertorvetilla pimeys laskeutui hänen ylleen. Hän astui sen sisään, ja katukivet katosivat jalkojen alta. Keuhkot tyhjenivät ilmasta, mikä jätti aristavan jomoutuksen pieniin kylkiluiden välisiin lihaksiin. Hänen oli pakko istuutua penkille kädet täristen ja nieleskellä, kuten hän oli opetellut. Tuomiokirkon kellot kumisivat, ja pikkuhiljaa jalat palasivat takaisin kenkiin. Hän pakotti kasvoilleen hymyn ja sai sen lopulta pysymään. Pöytävaraukseen Raadhuskælderenissä oli vielä yhdeksän minuuttia, joten hän käveli kirkolle. Hän kuitenkin kääntyi ovelta todettuaan, ettei sisäänpääsystä kannattanut maksaa.

Hafni ei sanoisi, että torilla tapahtunut pimeyden laskeutuminen oli hänelle vieras kokemus. Hän tietää myös, miten se syntyy. Mutta sitä on silti vaikea selittää. Hän käveli rakennuksen nurkalle ja halasi Roskilden tuomiokirkkoa. Auringonpaisteesta huolimatta kiviseinä oli jääkylmä. Hän sanoo: Älä

kuitenkaan kuvittele, että olisin sekoamassa. Koskaan aiemmin hänen ei ollut tehnyt yhtä paljon mieli snap-sia, nimenomaan Linie Aquavitia.

Hän tilasi currysilliä ja perunavoileivän. Viileä hana-olut huuhtoi ruokatorven, hän saattoi seurata juoman valumista miltei mahalaukkuun asti. Sillissä oli jokin sivumaku, kurkumaa ehkä. Hän katseli ikkunasta ulos. Välillä oli pidettävä taukoa, voileipää ei saanut syödä liian ahnaasti. Hän tilasi toisen snapsin ja kulautti sen. Lattialla siankamara, vai sanotaanko se possun-? Hän kävi käsiksi perunavoileipäänsä. Toisessa pöydässä vähän matkan päässä kalju mies kohotti lasinsa ja nyökkäsi hänelle. Hän vastasi nyökkäykseen. Ulkona huusi lapsi.

Petitfours ja kahvi. Onneksi tuli valittua kietaisu-mekko. Parikymppisenä hän nykäisi usein paidan alas olkapäältä. Itse asiassa myös kolmi- ja nelikymppisenä. Ja itse asiassa vielä viime vuonnakin. Olkapäät ovat se osa kehosta, joka vanhenee viimeisenä. Vaikka toisaalta hän on yhä melko nuori, vasta neljäkymmentäkahdeksanvuotias. Hän jaksaa helposti lankuttaa yli minuutin.

Kun hän on avaamaisillaan autonoven, hän näkee naisen kastelukannutta kiertelemässä kukkapenkkejä talon edustalla. Talossa on peltikatto, joka säihkyi auringonpaisteessa. Puiden pienet, untuwaitiset hiirenkorvat. Vuodenaikojen vaihtuessa hänen muistonsa alkavat aina heräillä, hän sanoo: Veikkaisin, että se on tosi yleistä. Uudenlainen valo, villapaidan silmukoiden läpi imeytyvä kylmyys. Hänhän ei aikoinaan päässyt lääketieteelliseen. Mutta hän vietti kuitenkin neljä kuukautta Rødovressa tutustumassa paikkakuntaan. Sieltä hän vuokrasi ensimmäisen soluhuoneensa, jossa oli kiinteästi kalustoon kuuluva sänky. Samassa huoneessa oli aiemmin asunut iäkäs mies, jonka päästä oli jäänyt rasvainen läikkä sängynpäättyyn. Nakskovin koulutuskeskuksesta tuttujen kavereittensa kanssa hän ravasi Købmagergadea edestakaisin, he ostivat paahdettuja manteleita ja korvakoruja ja erkaantuivat omille teilleen sitä mukaa kuin ystäväpiirit vaihtuivat.

Muistatko minun korini lukiossa? Hafni kysyy. Kun olin vaihtanut koulua, heitin sen roskeen heti ensi töikseni. Tiedäthän, miten joskus haluaa hymyillä toisen hymyä ja heiluttaa toisen poninhäntää. Yhteen aikaan himoitsin sinun hiihtosukkiasi. Myöhemmin käytin neuletakkia ja paistoin marmoripihvejä. Lisäksi kananmunia linjojen vuoksi, kahvia ja voita alennetuin hinnoin. Vanhenin kymmenen vuotta puolessa päivässä, pahoittelut kuluneesta vitsistä. Ja sanasta vitsi. Aloin syödä lihahyytelöä. Gerbera tiikkilipastolla. Olimme vasta kaksikymmentäneljävuotiaita, ilman vettä keitetyjä kuorellisia pikkuperunoita.

Palattuaan hotelliin hän vaipui syvään uneen ja heräsi lukulasit päässä. Hän suunnitteli sängyssä ostavansa leipää ja jotain jännittävää roquefortia, mutta juustokauppa oli kiinni. Niinpä hän osti aamupalaksi nakkipiilon 7-Elevenistä. Mutta huoneessa nakkipiilo turposi suussa. Sen sijaan hän avasi valkoviinipullon ja söi pari suolattua mantelia. Siitä mieleen muistui muuan tilanne erään hänen entisen pomonsa kanssa. Hän oli salaa kopioinut lounastauolla kokonaisen keittokirjan, ja kesken kaiken pomo oli kävellyt ohi ja sanonut: Hmm, hmm. Maatessaan hotellihuoneen sängyllä hän ravisteli päätään voimakkaasti päästäkseen eroon nolouden tunteesta ja melkein onnistuikin. Lasi viiniä auttoi myös vähän. Televisiosta tuli antiikkiohjelma, jota hän oli seurannut tiiviisti yhdessä välissä, joten hän sammutti sen.

Nolouden tunne vainoaa häntä sitkeästi. Tai oikeastaan häpeä. Hän yrittää torjua sitä ravistelemalla päättään ja sanomalla nopeasti tyhmä-tyhmä. Mutta yhä uudestaan ja uudestaan hänen mieleensä palaa lukemattomia tilanteita, joista hän mieluummin olisi puhumatta. Esimerkiksi hänellä oli kerran kollega, aikakauslehden valokuvaaja, jonka nimi oli Benny. Hänet oli värvätty lehden toimitukseen vastaanottovirkailijaksi, ja heillä oli usein hauskaa keskenään. He naureskelivat kirjoitusvirheille, yhdessäkin ilmoituksessa luki »Rakasta puolisoani muistaen ja kaivaen». Hafni sanoo: Ei se oikeasti edes ollut kovin hauska juttu. Benny kutsui hänet syntymäpäivävastaanotolleen seurakuntataloon, ja kaiketi heidän yhteisen huumorinsa innostamana hän hommasi lahjaksi aikakauslehden uusimman numeron. Hän kääri sen pussiin ja pakkasi laatikkoon, jonka hän pakkasi toiseen, isompaan laatikkoon. Sitten hienoa silkkipaperia ympärille ja päälle nauha. Hän vei paketin lahjapöydälle ja joi lasin cavaa. Aamuyöllä hän heräsi hirveään paniikkiin.

Häpeä saattaa ottaa äkillisesti vallan kävelylenkillä, keskellä yötä, sohvalla, hammaslääkärissä. Eikä mikään auta. Hyvät neuvot eivät ole tervetulleita.

Aamulla aurinko paistoi suoraan silmiin. Hän avasi ikkunan ja kuiskasi: Oletko siellä, Roskilde? Kadulla käveli mies kädessään verkkokassi täynnä ostoksia. Kun Hafni menee ruokakauppaan, tarvittavat asiat lukevat kauppalistassa samassa järjestyksessä kuin ne löytyvät myymälästä. Suippokaalia, ruisleipää, pieni maitotölkki, vehnä jauhoa, talouspaperia. Ritter Sportia, kuten katkera kokemus on hänelle opettanut. Mutta lisäksi hänen listassaan lukee tästedes lakritsia, wc-paperia, kahvia, tomaattia.

Hän kävi pesulla ja pukeutui, meikkasi, laittoi tukan. Vaihtoi korkkarit tennareihin ja takaisin. Huoneessa vallitsi sekasotku, ja hän meni alas aamiaiselle.

Hän on ollut puhelinmyyjä, kaupan kassa, koulunkäyntiavustaja, palkkatuella työskentelevä ja paljon muuta. Jopa tanskanopiskelija. Muinoin takavuosina hän on itse rahoittanut neljäosan kosmetologikoulutuksesta. Kurssitiloissa, joista avautui näkymä Rosenørns Alléllä, hän teki happinaamioita ja sai enemmän kuin tarpeekseen ruusufinneistä ja peitevoiteista. Valkoisista puukengistä. Hän käveli kotiin järvenrantoja pitkin humalan tuoksussa. Enghaven sokerijuurikaspellot. Asui pienissä huoneissa, heitelti tavaransa kasseissa sängylle. Odotteli puhelinten ääressä, vaikkei hänellä ollut sellaista, kyttäsi postilaatikoilla. Hänen pitkät hiuksensa kampaamon ruudullisella lattialla, jähmettyneet kasvot peilissä. Hän sanoi: Siistiä. Rommipalloja pensasaidan takana. Hän ei haluaisi palata siihen enää, tai tavallaan haluaisi, muttei kuitenkaan.

Hän oli juuri haukannut sämpylää, kun hän tunnisti yhdessä pöydässä Raadhuskælderensissä näkemänsä kaljun miehen. Mieskin oli huomannut hänet ja skoolasi kahvikupillaan. Hafni sanoo: Osaat varmaan kuvitella, mitä sitten tapahtui. Ja toden totta, hetken päästä mies nousi ja käveli hänen pöytänsä luo. Mies sanoi: Hauska sattuma. Hafni pyyhkäisi muruja ylähuuleltaan ja sanoi: Jep. Mies sanoi: Mutta minun pitääkin tästä mennä, hyvää päivänjatkoa. Hafni nyökkäsi, ja mies nyökkäsi takaisin ja kompastui matonkulmaan, ja Hafnin oli äkkiä peitettävä suunsa lautasliinalla. Kurkusta pääsi kuitenkin pieni ynähdys, ja hän uskoo, että mies kuuli sen. Mies selvästi nolostui ja suoristi maton jalallaan.

Kun hän tuli aulaan kirjautuakseen ulos hotellista, mies seisoj vastaanottotiskillä. Hän kiiruhti takaisin ylös, meni huoneeseensa ja oli tarkistavinaan kaapeista

ja sängyn alta, ettei mitään ollut unohtunut. Sitten hän kokosi itsensä ja meni alas, ja luoja kiitos mies oli ehtinyt lähteä.

Suunnitelmana oli katsastaa Viikinkilaivamuseo ulkoapäin. Siksi hän kääntyi liikenneympyrästä Strandengeniin ja pysäköi autonsa. Hän katseli edessään levittäytyvää vettä. Siis ei vettä sellaisena kuin me sen tunnemme, hän sanoo, pärskyviä aaltoja ja tuulen synnyttämiä vaahtopäitä. Roskildenvuonon rannalla hiukset eivät liikahda milliäkään, vaikka ne olisi pesty juuri äsken. Hän on kokeillut sitä, että seisoi Pohjanmeren rannalla ja hyperventiloii, kunnes sormenpäitä alkoi pistellä. Hänen oli pakko säännätä piiloon bunkkerin taakse ja hengitellä pakastepussiin, johon he olivat pakanneet eväät. Se ei auttanut, ilmeisesti pussi vuoti. Joka päivä hän ajatteli kaikkea, mitä olisi halunnut tehdä muttei pystynyt. Kello kävi, mutta hän ei käyttänyt kelloa.

Apropoo hän kyllä tietää, ettei soita parhaaseen mahdolliseen aikaan. Hän sanoo: Sinulla on varmasti

...ETTÄ AIKOO EROTA.

**»Helle Helle ylittää itsensä tällä hausalla,
synkällä ja mestarillisella romaanilla.»**

Litteratursiden

»Radikaalisti kokeileva ja villi kirja.»

Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon raati

**»Roadtrip, jolla jahdataan voileipiä
– sekä etsitään itseä epätoivoisesti.»**

NRK

**»Eräänlaista mustan huumorin värittämää
arjen runoutta, jonka heitot ja voimakkaat
kuvat saavat pään pyörälle.»**

Tidningen Vi

**»Helle on mestari kuvaamaan arkipäiväisyyttä
tavalla, joka tekee elämästä sekä syvällistä
että hauskaa. Juuri sitä siirtymää triviaalin,
koomisen ja surullisen välillä.»**

KULT Magasin

**»Hafnin tarina on sekä äärimmäisen tunnistettava
että hienovaraisesti vallankumouksellinen.»**

Göteborgs-Posten

	 9 789510 522325
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-52232-5